

MUZ

Ülkemizde Anamur, Gazipaşa, Bozyazı ve Alanya ilçeleri sahip oldukları ekolojik avantaj nedeniyle birçok tropik iklim meyvesinin yetiştirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu meyveler içerisinde ise muz ayrı bir öneme sahiptir. Ülkemize 1750'li yıllarda gelen muz, 1930'lu yıllardan sonra meyvesi için ticari amaçla yetiştirilmeye başlanmıştır. Muzun yetiştiriciliğinin giderek artış göstermesi ve yetiştiriciliğin örtüaltına alınması ile gerek alan, gerek üretim miktarı ve gerekse hektara verim bakımından önemli artışlar kaydedilmiştir. Nitekim ülkemizde 1994 yılında 12 000 da alanda 30 000 ton olarak gerçekleşen muz üretiminin, 2008 yılında üretim alanı 43.000 da'a, üretim miktarı ise 201.000 tonlara çıkmıştır. Üretimde kaydedilen bu artış, muz fidanına olan talebi de arttırmıştır.

YILLAR	TÜRKİYE MUZ ÜRETİMİ		
	DEKARA VERİM (KG)	ALAN (da.)	ÜRETİM (ton)
2004	4.333	30.000	130.000
2005	4.167	36.000	150.000
2006	4.550	39.168	178.205
2007	4.288	44.098	189.107
2008	4.649	43.258	201.115

Kaynak: Antalya Tarım İl Müdürlüğü

Enstitümüzde Yapılan Çalışmalar

Muz yetiştiriciliğinin yoğun olarak yapıldığı ülkelerde, plantasyonların tesisinde 1990'lı yıllardan sonra doku kültürü ile çoğaltılmış muz fidanları kullanılmaya başlamıştır. Ülkemizde ise plantasyonların tesisinde hala yaygın olarak rizomlar üzerinden çıkan yavru bitkiler kullanılmaktadır. Rizomla çoğaltmada bir yılda bir yavru bitkiden ancak 4-5 fidan elde edilirken, bu sayı daha sonraki yıllarda daha da azalmaktadır. Ayrıca bu şekilde çoğaltmada kullanılan üretim materyalleri homojen olmamakta ve bunların hastalık ve zararlılarla bulaşık olma riski de oldukça yüksektir. Doku kültürü ile çoğaltma tekniğinin ise diğer vegetatif çoğaltma tekniklerine göre birçok avantajı bulunmaktadır. Bu yöntemle hastalık ve zararlılardan arı çok sayıda homojen dikim materyali üretilebilmekte, çoğaltılan bitkiler daha kısa zamanda hevenk oluşturmakta ve hevenk oluşumundan derime kadar geçen süre daha kısa sürmektedir. Üreticilerin, gerek eski plantasyonların yinelenmesinde ve gerekse yeni plantasyonların kurulmasında kullanacakları bu yöntemle çoğaltılmış fidanları temin edebilecekleri yeterince kamu yada özel kuruluşun bulunmaması, üreticilerin fidan temininde bazı güçlüklerle karşılaşmasına sebep olmaktadır. Bu nedenle

BATEM olarak 2010 yılında başlayan muz araştırmalarında önceliği doku kùltürü ile çoğaltım çalışmalarına vermiş bulunmaktayız. Enstitümüzün Meyvecilik Bölümünde bulunan laboratuvarımızda doku kùltürü ile muz fidanı üretimi gerçekleştirmekteyiz. Bununla birlikte muz üreticilerimizden gelen toprak ve yaprak örneklerinin analizleri Bitki Besleme bölümümüz tarafından yapılarak gübreleme programı düzenlenmektedir.

Planlanan Çalışmalar

Yerli muzı ön plana çıkararak ve tüketicinin tercih etmesinde önemli bir etken olan tat ve aroma kriterleri konusunda da araştırmalar yapılması planlanmaktadır. Bu konuda enstitümüzde kurulan laboratuvarımız yeterli alt yapıya sahiptir. Bundan sonraki yıllarda soğuğa, kurağa, hastalıklara dayanıklı çeşit ıslahı konusunda da araştırmalar düşünölmektedir. Öte yandan muzun depolama ve raf ömrünü uzatabilecek çeşitli hasat sonrası uygulamalar denenecektir. Bu uygulamaları ve depolama çalışmalarını yapabileceğimiz alt yapı da enstitümüzde bulunmaktadır.

Üreticilerimizin en büyük problemi üretim maliyetlerinin yüksekliği ve buna bağlı olarak üretimde karlılığın az oluşudur. Bu doğrultuda gübre ve ilaç gibi maliyet unsurlarını mümkün olduğunca ekonomik kullanıldığı yeni yetiştirme teknikleri üzerine araştırmalar planlamaktır.

Ülkemizde muz üretim alanları arasında coğrafi ve yapısal farklılıklardan kaynaklanan farklı problemler bulunmaktadır. Örneğin Anamur ve Bozyazı'da daha çok örtüaltı yetiştiriciliği yapıldığı için bu alanlarda fungal hastalıklar önemli yetiştiricilik problemliyken Gazipaşa ve Alanya'da denize dik yamaçlarda su kaynaklarından uzakta kurulan bahçelerde en önemli problem su temini ve yüksek sulama maliyetidir. Bu konularda yapılacak projelerle üreticilerimize problemlerin çözümlüne yönelik yeni teknik ve teknolojiler kazandırılması planlanmaktadır.

Öneriler

1. Yeni kurulacak veya yenilenecek muz bahçelerinin tesisinde doku kùltürü yöntemiyle çoğaltılmış, hastalık ve zararlılardan temiz fidanların kullanılması gerekmektedir.
2. Üniversite, Araştırma Enstitüleri, Tarım İl ve İlçe Müdürlükleri, Üretici Birlikleri ve Odaların katılımıyla hazırlanacak çatı proje ve altında alt projelerle problemler tek tek ele alınarak çözüme kavuşturulmalıdır.
3. Yerli muzun pazarlaması aşamasında Karadeniz'de Fındık Üreticileri Birliği'nin, tanıtım filmi yaptırarak fındık tüketimini arttırması örneğindeki gibi muzun beslenmesindeki önemi ile yerli muzun tat, aromasının ulusal kanallarda bir reklam filmi ile tanıtılması ve özendirilmesi yerli muzun aranılan ve tercih edilen ürün olmasını sağlayacaktır.